

ક્રમાંક : અપગ/૧૦૨૦૧૮/૪૫૪૬૦૯/રો.૧
સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ,
બ્લોક નંબર-૫, ૯મો માળ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
તા. ૦૬/૦૯/૨૦૧૮.

શ્રીમાન,

વિકલાંગ (દિવ્યાંગ) વ્યક્તિઓ માટે સરકારી સેવાઓમાં અનામત રાખી શકાય તેવી જગ્યાઓ પર કેવા પ્રકારની વિકલાંગતા ધરાવતા ઉમેદવારોની નિમણૂક થઈ શકે તે અંગે વિચારણા કરવા મળેલ પેટા તજજ્ઞ સમિતીની તા.૨૪/૦૮/૨૦૧૮ની બેઠકની કાર્યવાહી નોંધની નકલ આ સાથે સામેલ છે.

આપનો વિશ્વાસુ

[મહેશ પટેલ]

ઉપસચિવ

સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ

પ્રતિ,

- અગ્ર સચિવશ્રીના રહસ્ય સચિવશ્રી, સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
 - વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેના કમિશ્નરશ્રી, ડો.જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.
 - અધિક સચિવશ્રી (ક.ગ.), સામાન્ય વહીવટ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
 - નાયબ સચિવશ્રી (સમાજ સુરક્ષા) સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
 - નાયબ સચિવશ્રી (રોસ્ટર) સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
 - કમિશ્નરશ્રી, આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણ, ડો.જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.
 - નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા, ડો.જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર.
 - નાયબ સચિવશ્રી, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
 - નાયબ સચિવશ્રી, કૃષિ, ખેડૂત કલ્યાણ અને સહકાર વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
 - સેક્શન અધિકારીશ્રી કોમ્પ્યુટર સેલ, સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- વિભાગની વેબસાઇટ ઉપર અપલોડ કરવા સારું.
- સિલેક્ટ ફાઇલ.
 - નાયબ સેક્શન અધિકારી સિલેક્ટ ફાઇલ.

વિકલાંગ (દિવ્યાંગ) વ્યક્તિઓ માટે સરકારી સેવાઓમાં અનામત રાખી શકાય તેવી જગ્યાઓ પર કેવા પ્રકારની વિકલાંગતા ધરાવતા ઉમેદવારોની નિમણૂક થઈ શકે તે અંગે વિચારણા કરવા મળેલ પેટા તજજ્ઞ સમિતીની તા.૨૪/૦૮/૨૦૧૮ની બેઠકની કાર્યવાહી નોંધ.

વિકલાંગ ધારાની કલમ-૩૪માં થયેલ જોગવાઈઓ અનુસાર સરકારી સેવાઓમાં જગ્યાઓ અનામત રાખવાની જોગવાઈ થયેલ છે. આ જગ્યાઓ પર નિમણૂક માટે કેવા પ્રકારની વિકલાંગતા ધરાવતા ઉમેદવારો ચાલી શકે તે નક્કી કરવા માટે સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગના અગ્ર સચિવશ્રીના અધ્યક્ષપદે પેટા તજજ્ઞ સમિતીની રચના કરવામાં આવેલ છે. નીચે જણાવેલ બાબતોની ચર્ચા વિચારણા માટે પેટા તજજ્ઞ સમિતીની બેઠક તા.૨૪/૦૮/૨૦૧૮ના રોજ ૧૧.૩૦ કલાકે અગ્ર સચિવશ્રી, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતાના અધ્યક્ષપદે વિભાગના સમિતિ ખંડમાં મળેલ.

- (૧) કૃષિ, ખેડૂત કલ્યાણ અને સહકાર વિભાગ હસ્તકની પશુપાલન ખાતાની નાયબ નિયામક (વર્ગ-૧)ની જગ્યા માટે વિકલાંગતા નક્કી કરવા બાબત.
- (૨) આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ હસ્તકની જુદી જુદી ૫૫ જગ્યાઓ માટે વિકલાંગતા નક્કી કરવા બાબત.
- (૩) તાલીમનાડુ રાજ્ય સરકારે વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે જગ્યાઓ સુનિશ્ચિત કરીને તેની યાદી પ્રસિધ્ધ કરેલ છે. તે મુજબ રાજ્ય સરકાર હેઠળની જગ્યાઓ Notify કરવા બાબત.

આ બેઠકમાં નીચેના સભ્યશ્રીઓ/અધિકારીશ્રીઓ હાજર રહેલ.

- (૧) અગ્ર સચિવશ્રી, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ.
- (૨) વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેના કમિશ્નરશ્રી.
- (૩) અધિક સચિવશ્રી(સેવા), સામાન્ય વહીવટ વિભાગ.
- (૪) નાયબ સચિવશ્રી(સમાજ સુરક્ષા) સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ.
- (૫) નાયબ સચિવશ્રી(રોસ્ટર) સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ.
- (૬) મદદનીશ નિયામકશ્રી, કમિશ્નરશ્રી આરોગ્ય, તબીબી સેવાઓ અને તબીબી શિક્ષણની કચેરી.
- (૭) નાયબ સચિવશ્રી(પશુપાલન) કૃષિ, ખેડૂત કલ્યાણ અને સહકાર વિભાગ
- (૮) ઉપ સચિવશ્રી, આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ

અગ્ર સચિવશ્રી (સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા)એ સૌને આવકારી બેઠકની શરૂઆત કરી. બેઠકની શરૂઆતમાં વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટેના કમિશ્નરશ્રીએ ધ રાઇટ્સ ઓફ પર્સન્સ વીથ ડીસએબીલીટીઝ એક્ટ ૨૦૧૬, ખાસ કરીને તેની કલમ-૩૪, તરફ સર્વેનું ધ્યાન દોરીને ધ પર્સન્સ વીથ ડીસએબીલીટીઝ એક્ટ ૧૯૯૫માં નક્કી કરવામાં આવેલ વિકલાંગતા અને તેમાં નક્કી કરેલ અનામતના પ્રમાણમાં નવા ધારાથી થયેલ સુધારાની વિગતવાર માહિતી આપી. વિકલાંગ (દિવ્યાંગ) વ્યક્તિઓને સમાન તક મળે તે માટે જગ્યા સુનિશ્ચિત (Identify) કરતી વખતે સર્વે વિભાગોએ ઉચ્ચ સંવેદનશીલતા દાખવવાની જરૂરિયાત છે તેમ ભારપૂર્વક જણાવ્યું. વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે સરકારી સેવાઓમાં જગ્યા સુનિશ્ચિત (Identify) કરતી વખતે RPWD Act-2016ની કલમ ૩૪નું ચુસ્તપણે પાલન કરીને તેમાં જણાવેલ તમામ પ્રકારની વિકલાંગતાને ધ્યાનમાં લેવા તથા નવા એક્ટ મુજબ ઓછામાં ઓછી ૪% જગ્યાઓ અનામત રાખવા જણાવ્યું. ત્યારબાદ એજન્ડાના એક પછી એક મુદ્દાઓની વિચારણા હાથ ધરવામાં આવી.

(૧) કૃષિ, ખેડૂત કલ્યાણ અને સહકાર વિભાગની દરખાસ્ત પરત્વે વિગતવાર ચર્ચા વિચારણા કરીને નાયબ નિયામક (પશુપાલન)ની જગ્યા માટે OA, OL, LV અને HH વિકલાંગતા માન્ય રાખવાની તથા OA, OL માટે ૧%, LV માટે ૧% અને HH માટે ૧% મળી કુલ ૩% જગ્યાઓ અનામત રાખવાની દરખાસ્તનો પેટા તજજ્ઞ સમિતીએ અસ્વીકાર કરીને નાયબ નિયામક (પશુપાલન) તથા તેની ફિડર કેડરોમાં RPWD Act-2016ની કલમ ૩૪ મુજબ વિચારણા કરીને આ જગ્યા તથા તેની ફિડર કેડરો માટે વિકલાંગતા નક્કી કરવા પુનઃ દરખાસ્ત કરવા સમિતિએ જણાવ્યું.

(૨) આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગની વિવિધ જગ્યાઓ માટે પણ RPWD Act-2016માં જોગવાઈ કરવામાં આવેલ અનામતની ટકાવારી તથા વિકલાંગતાને ધ્યાને લઈ તમામ સંવર્ગોની કાળજીપૂર્વક વિચારણા કરીને પુનઃ દરખાસ્ત કરવા સમિતિએ જણાવ્યું.

(૩) RPWD Act-2016 અન્વયે તાલીમનાડું રાજ્ય સરકારે વિકલાંગ વ્યક્તિઓ માટે જગ્યાઓ સુનિશ્ચિત કરીને તેની યાદી અધિસૂચનાથી બહાર પાડેલ છે તે અંગે વિગતવાર ચર્ચા વિચારણા કરવામાં આવી. તાલીમનાડું રાજ્ય સરકારની આ

અધિસૂચનાની નકલ તથા RPWD Act-2016ની કલમ 38ની જોગવાઈઓ રેફરન્સ માટે તમામ વિભાગોને મોકલવા તથા દરેક સંવર્ગ/જગ્યાનો કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કરીને RPWD Act-2016 મુજબ નવેસરથી વિચારણા કરીને તમામ જગ્યાઓ માટે વિકલાંગતા સુનિશ્ચિત કરવા તમામ વિભાગોએ દરખાસ્ત કરવા પેટા તજજ્ઞ સમિતીએ નિર્ણય કર્યો.

અન્ય કોઈ મુદ્દા પરત્વે ચર્ચા વિચારણા બાકી ન હોઈ, હાજર સૌનો આભાર માની અગ્ર સચિવશ્રીએ બેઠક સમાપ્ત કરી.

(ડીપલ હડિયલ)

નાયબ સચિવ અને સભ્ય સચિવ
સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ

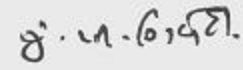
(ડો.યુ.બી.ગાંધી)

મદદનીશ નિયામક
કમિશ્નરશ્રી આરોગ્યની કચેરી

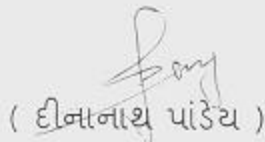
(શ્રીમતી જી.વી.દેસાઈ)

નાયબ સચિવ
સામાજીક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ

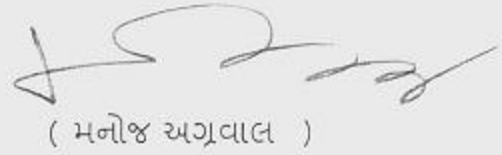
(જી.પી.ત્રિવેદી)

અધિક સચિવ
સામાન્ય વહીવટ વિભાગ

(ડી.મનોજ પાંડેય)

કમિશનર
અશક્તતા આયુક્તની કચેરી

(મનોજ અગ્રવાલ)

અગ્ર સચિવ અને અધ્યક્ષ
સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ

CHAPTER VI

SPECIAL PROVISIONS FOR PERSONS WITH BENCHMARK DISABILITIES

- 35 of 2009. 31. (1) Notwithstanding anything contained in the Rights of Children to Free and Compulsory Education Act, 2009, every child with benchmark disability between the age of six to eighteen years shall have the right to free education in a neighbourhood school, or in a special school, of his choice. Free education for children with benchmark disabilities.
- (2) The appropriate Government and local authorities shall ensure that every child with benchmark disability has access to free education in an appropriate environment till he attains the age of eighteen years.
32. (1) All Government institutions of higher education and other higher education institutions receiving aid from the Government shall reserve not less than five per cent. seats for persons with benchmark disabilities. Reservation in higher educational institutions.
- (2) The persons with benchmark disabilities shall be given an upper age relaxation of five years for admission in institutions of higher education.
33. The appropriate Government shall—
- (i) identify posts in the establishments which can be held by respective category of persons with benchmark disabilities in respect of the vacancies reserved in accordance with the provisions of section 34;
- (ii) constitute an expert committee with representation of persons with benchmark disabilities for identification of such posts; and
- (iii) undertake periodic review of the identified posts at an interval not exceeding three years. Identification of posts for reservation.
- ✓ 34. (1) Every appropriate Government shall appoint in every Government establishment, not less than four per cent. of the total number of vacancies in the cadre strength in each group of posts meant to be filled with persons with benchmark disabilities of which, one per cent. each shall be reserved for persons with benchmark disabilities under clauses (a), (b) and (c) and one per cent. for persons with benchmark disabilities under clauses (d) and (e), namely:—
- (a) blindness and low vision;
- (b) deaf and hard of hearing;
- (c) locomotor disability including cerebral palsy, leprosy cured, dwarfism, acid attack victims and muscular dystrophy;
- (d) autism, intellectual disability, specific learning disability and mental illness;
- (e) multiple disabilities from amongst persons under clauses (a) to (d) including deaf-blindness in the posts identified for each disabilities: Reservation.
- Provided that the reservation in promotion shall be in accordance with such instructions as are issued by the appropriate Government from time to time:
- Provided further that the appropriate Government, in consultation with the Chief Commissioner or the State Commissioner, as the case may be, may, having regard to the type of work carried out in any Government establishment, by notification and subject to such conditions, if any, as may be specified in such notifications exempt any Government establishment from the provisions of this section.
- (2) Where in any recruitment year any vacancy cannot be filled up due to non-availability of a suitable person with benchmark disability or for any other sufficient reasons, such vacancy shall be carried forward in the succeeding recruitment year and if in the succeeding recruitment year also suitable person with benchmark disability is not available, it may first be filled by interchange among the five categories and only when there is no person with disability available for the post in that year, the employer shall fill up the vacancy by appointment of a person, other than a person with disability:

Provided that if the nature of vacancies in an establishment is such that a given category of person cannot be employed, the vacancies may be interchanged among the five categories with the prior approval of the appropriate Government.

(3) The appropriate Government may, by notification, provide for such relaxation of upper age limit for employment of persons with benchmark disability, as it thinks fit.

Incentives to employers in private sector.

35. The appropriate Government and the local authorities shall, within the limit of their economic capacity and development, provide incentives to employer in private sector to ensure that at least five per cent. of their work force is composed of persons with benchmark disability.

Special employment exchange.

36. The appropriate Government may, by notification, require that from such date, the employer in every establishment shall furnish such information or return as may be prescribed by the Central Government in relation to vacancies appointed for persons with benchmark disability that have occurred or are about to occur in that establishment to such special employment exchange as may be notified by the Central Government and the establishment shall thereupon comply with such requisition.

Special schemes and development programmes.

37. The appropriate Government and the local authorities shall, by notification, make schemes in favour of persons with benchmark disabilities, to provide,—

(a) five per cent. reservation in allotment of agricultural land and housing in all relevant schemes and development programmes, with appropriate priority to women with benchmark disabilities;

(b) five per cent. reservation in all poverty alleviation and various developmental schemes with priority to women with benchmark disabilities;

(c) five per cent. reservation in allotment of land on concessional rate, where such land is to be used for the purpose of promoting housing, shelter, setting up of occupation, business, enterprise, recreation centres and production centres.

CHAPTER VII

SPECIAL PROVISIONS FOR PERSONS WITH DISABILITIES WITH HIGH SUPPORT NEEDS

Special provisions for persons with disabilities with high support.

38. (1) Any person with benchmark disability, who considers himself to be in need of high support, or any person or organisation on his or her behalf, may apply to an authority, to be notified by the appropriate Government, requesting to provide high support.

(2) On receipt of an application under sub-section (1), the authority shall refer it to an Assessment Board consisting of such Members as may be prescribed by the Central Government.

(3) The Assessment Board shall assess the case referred to it under sub-section (1) in such manner as may be prescribed by the Central Government, and shall send a report to the authority certifying the need of high support and its nature.

(4) On receipt of a report under sub-section (3), the authority shall take steps to provide support in accordance with the report and subject to relevant schemes and orders of the appropriate Government in this behalf.

CHAPTER VIII

DUTIES AND RESPONSIBILITIES OF APPROPRIATE GOVERNMENTS

Awareness campaigns.

39. (1) The appropriate Government, in consultation with the Chief Commissioner or the State Commissioner, as the case may be, shall conduct, encourage, support or promote awareness campaigns and sensitisation programmes to ensure that the rights of the persons with disabilities provided under this Act are protected.

(2) The programmes and campaigns specified under sub-section (1) shall also,—

(a) promote values of inclusion, tolerance, empathy and respect for diversity;

(b) advance recognition of the skills, merits and abilities of persons with disabilities and of their contributions to the workforce, labour market and professional fee;